

SLEEPY HOLLOW

Proposta didàctica de Ramon Breu

FITXA DE LA PEL·LÍCULA

Títol original: *Sleepy Hollow*
Direcció: Tim Burton
Guió: Kevin Yagher i Andrew Kevin Walter
basat en el relat de Washington Irving.
Producció: Scout Rudin y Adam Schroeder
per a Paramount Pictures
Nacionalitat: EUA i Alemanya
Any: 1999
Durada: 105 minuts
Música: Danny Elfman
Muntatge: Chris Levenzon i Joel Negron
Fotografia : Emmanuel Lubezki

Intèrprets: Johnny Depp (Ichabod Crane);
Christina Ricci (Katrina); Miranda
Richardson (Lady Van Tassel); Michael
Gambon (Baltus Van Tassel) ; Christopher
Walken (Cavaller germànic); Marc Pickering
(Jove Masbath); Richard Griffiths (Magistrat Philipse); Michael Gough (Notari
Hardenbrook); Lisa Marie (Lady Crane) y Christopher Lee (Burgmestre).

SINOPSI

El 1799, el jove detectiu de Nova York, Ichabod Crane, molt crític amb el sistema de justícia de la ciutat basat en mètodes medievals de tortura, és enviat a un recòndit poble anomenat Sleepy Hollow per investigar els misteriosos assassinats que s'hi produeixen. Les víctimes apareixen sense cap i tant l'alcalde com els prohoms del llogarret li expliquen que és obra de

l'esgarriós *Genet sense cap* que es proposa matar tothom qui trobi fins que recuperi el seu de cap, que li fou robat de la seva tomba.

La mentalitat científica i racional del detectiu s'enfrontarà a les supersticions del poble, tot i que Crane comptarà amb el suport de Katrina, filla del cacic local; i del jove Masbath, el pare del qual ha estat decapitat. En el curs de les seves indagacions el detectiu s'enfrontarà a terribles perills sobrenaturals, mentre afloraran records de la seva amarga infantesa.

NOTES PER AL PROFESSORAT

Sleepy Hollow és l'adaptació cinematogràfica del conte del mateix títol escrit el 1819 pel nord-americà Washington Irving, novel·lista que destaca pel seu estil romàntic amb el que tracta el gènere fantàstic en les seves obres. Irving (1783-1859) va participar del corrent cultural que va monopolitzar la creativitat artística i literària de la primera meitat del segle XIX que anomenem genèricament romanticisme i que es caracteritza per la defensa de la llibertat i del sentiment sobre la raó. Gairebé dos-cents anys després, Tim Burton (1958) va dirigir l'adaptació al cinema del relat. Burton és un dels directors més originals i creatius del Hollywood actual, caracteritzat per una fascinació per allò que és extravagant i tenebrós, per buscar sempre l'altre cantó de la realitat.

Del madur i serè professor del conte d'Irving, Ichabod Crane es convertirà en un tímid investigador de Nova York, que és enviat a una remota població gairebé medieval per trobar l'assassí d'uns horribles crims sense explicació lògica. Johnny Depp, per tant, es posà a les ordres de Tim Burton per tercera vegada per encarnar un detectiu en la línia d'un esverat Dupin que, com en els relats tenebrsos de Poe, oposa els seus coneixements científics i la seva capacitat d'anàlisi a les ombres d'allò irracional i supersticiós, per acabar trobant-se, de forma irònica, amb un veritable esdeveniment sobrenatural, que trastocarà el seu sistema de valors. D'aquesta manera Burton reincideix en la seva particular confrontació de mons que li sol donar bons resultats: L'acolorida mort contra la grisosa vida, la passió artística contra la vida burgesa, la raó contra la mitologia.

Ambientada a l'estat de Nova York de finals del XVIII, l'acció s'inicia i acaba a la ciutat i es desenvolupa al camp. I és que un dels espais predilectes dels romàntics no era el món civilitzat, sinó la naturalesa agresta i exòtica. Apreciaven i exaltaven tot el que no hagués estat sotmès al dictat de la raó i ambientaven les seves obres en atmosferes oníriques i fantasioses. En aquest sentit, el film de Tim Burton respecta i il·lustra perfectament aquesta idea: Boscos profunds i nebulosos, cels apocalíptics, una naturalesa que pren vida pròpia i personifica la turmentada ànima dels personatges. Una forma de concebre l'espai que li confereix qualitats espirituals, entenebrint-lo i omplint-lo de misteris. Tot això respon a la tradició romàntica que, especialment en els països anglosaxons però també a Espanya, van saber plasmar a la pintura i a la literatura.

El fabulós pròleg i les primeres seqüències en una Nova York onírica (on apareixerà fugaçment una gran icona del cinema de terror, l'inigualable Christopher Lee), són el començament d'una demostració de la iconografia i de la formulació plàstica de l'univers Burton. Especialment inquietants són els turmentats records del nen Crane, que marquen la seva vida y que el persegueixen com un fantasma dolorós i indestructible. Les imatges de la seva misteriosa mare (interpretada per Lisa Marie) i les del seu tètric i cruel pare constitueixen una de les fites del treball de Burton a *Sleepy Hollow*.

La pel·lícula ens submergeix en una aventura molt intrincada, que ens explica que el mal té menys a veure amb allò sobrenatural o màgic, i més amb l'ús que en fem, i amb la cobdícia i amb la manca d'escrúpols. Una trama que es va teixint a poc a poc, i en què Ichabod Crane passarà de l'escepticisme a la incredulitat, i d'aquí a l'acceptació que hi ha coses que la ciència mai podrà explicar. Però al menys serà capaç de desenredar la complexa conspiració de grans terratinents i d'homes i dones als qui només els importa l'herència i els diners, manipulant un cansat i ferotge genet sense cap (un Christopher Walken en un paper a la seva mida). Ichabod farà les paus amb si mateix (és a dir, amb el passat...) i comprendrà que l'amor (allò únic veritable, a través de la figura hipnòtica d'una gran Christina Ricci) és l'autèntic remei contra la crueltat i la ombrívola misèria de l'ésser humà.

És *Sleepy Hollow* una pel·lícula *gòtica*? Gòtic és una denominació que deriva de la cultura romàntica, on se'ns mostra un vessant tètric i sense esperança, on l'heroi sucumbeix davant la força d'un món desconegut i amenaçador, poblat de monstres i arquitectures punxagudes i tortuoses, sota un clima tenebrós, enverinat i agressiu. Burton, en moltes de les seves pel·lícules, parteix d'aquests referents però introdueix elements propis com la caracterització paròdica dels personatges – en això l'efectivitat de Johnny Depp és impagable – o les al·lusions al cinema clàssic de terror o al còmic.

Tim Burton és capaç d'esculpir imatges inesborrables: el vell molí i la seva destrucció final que recorden el *Frankenstein* clàssic, el de 1931, de James Whale; el retorçat i podrit arbre de les arrels del qual broten els caps recol·lectats; el boirós cementiri de reminiscències centreeuropees; el pont de fusta amb vida pròpia; l'església semblant a la d'un altre film d'on beu constantment el director californià, *La nit del caçador* (*The Night of the Hunter*, 1955) de Charles Laughton.

Sleepy Hollow reuneix alguns dels grans trets del romanticisme. És a dir, concreta en imatges allò que amb freqüència l'alumnat només llegeix als llibres de text:

- Els espais lúgubres i misteriosos com cementiris, boscos tenebrosos, ruïnes...
- Herois misteriosos marcats per un destí inevitable i tràgic. Seria el cas no d'Ichabod, sinó de Katrina, afectada pel desgraciat destí dels seus pares.

- La natura com a element que expressa emocions. Els ambients tenebrosos, els arbres retorçats, els paisatges agrests de *Sleepy Hollow* són la premonició dels horrors que es presenten a la història.
- La rebel·lia. Ichabod qüestiona allò que diu el burgmestre de Nova York, però també els cacics de Sleepy Hollow.
- La veritat no té una estructura objectiva, independent dels qui la busquen; la veritat procedeix d'un mateix. L'ordre és dins de cadascú i no s'ha d'inventar, ni crear-lo constantment. La ciència d'Ichabod sucumbeix davant l'horror i del que és sobrenatural. Només guanya quan se sobreposa a la seva por i s'alia amb l'amor i amb l'amistat.
- Subjectivisme. Ichabod, com els protagonistes dels relats romàntics, descobreix una nova via de coneixement de la realitat: la intuïció, la imaginació, l'emoció i l'instint. Al mateix temps, el romanticisme valora l'inconscient, el mateix que els somnis (recordem els somieigs d'Ichabod sobre la seva família), com a vies per descobrir el més profund de l'ànima humana, els impulsos no racionals.
- La inseguretats i el desconcert romàntics. L'home de principis del segle XIX es veu immers en un clima d'inseguretats i de desconcert perquè acaba de rebutjar les respostes tradicionals per insuficients. Els romàntics hauran d'acostumar-se a viure amb la inseguretats que suposa no tenir respostes clares per a les seves preguntes.

Elements de debat i relacions que es poden establir

- Estètica i literatura romàntiques.
- La naturalesa en els relats romàntics.
- Els herois romàntics.
- Conflicte entre ciència i religió, entre ciència i allò sobrenatural.
- La tradició oral de les llegendes.
- La fidelitat de les adaptacions literàries.
- El cine *romàntic* de Tim Burton.
- El cinema com a element de sensibilització literària i artística.

Objectius formatius

- Comprendre els trets fonamentals del romanticisme.
- Apropar-se al conflicte històric entre ciència i superstició.
- Conèixer l'existència de precedents literaris en diversos films i entendre què significa adaptar un text literari en una pel·lícula.
- Reflexionar sobre les característiques (organització social, poder de la religió, formes de vida) de la societat del segle XIX, d'on va sorgir el romanticisme.
- Valorar els sentiments o principis morals o ideològics que mouen cada personatge.
- Apreciar els recursos expressius i narratius que fa servir el llenguatge cinematogràfic per explicar-nos relats.

- Conèixer textos i estètiques propis del romanticisme.

Criteris d'avaluació

- Visionar el film de manera atenta, correcta i respectuosa.
- Respondre a les qüestions de comprensió i del llenguatge audiovisual de forma reflexiva i interessada.
- Demostrar capacitat per relacionar i entendre les diferents problemàtiques plantejades en el film.
- Identificar els temes i subtemes de la pel·lícula.
- Llegir els textos de la proposta didàctica i realitzar adequadament les activitats.
- Participar de forma activa en els debats que es puguin suscitar.
- Demostrar una correcta expressió escrita i oral en les tasques proposades.

PROPOSTES PER A L'ALUMNAT

Activitats d'anàlisi del film

1. Com és l'Ichabod? Descriviu la seva personalitat i la seva manera de veure les coses. Per què s'enfronta, al començament del film, a les autoritats de Nova York? Creieu que és el prototip habitual d'heroi? Per què recorda tant la seva infància? Què li va passar a la seva mare?
2. Abans de marxar de la ciutat, el detectiu allibera un ocelllet que tenia engabiat. Quin sentit té aquesta escena?
3. Ichabod posseeix un taumàtrop que fa girar. Què significa aquest objecte per a ell?
4. A *Sleepy Hollow* es poden observar els elements tradicionals del relat d'aventures. Repassem-los omplint aquest quadre:

Heroi que lluita per una causa	Ichabod Crane
Enigma a descobrir	
Heroïna o companya de l'heroi	
Ajudant de l'heroi	
Oponent	
Accions que realitzen les dues parts per aconseguir el que desitgen	
Capacitats i/o valors de l'heroi que li faciliten aconseguir els seus propòsits	

5. Com tracten Ichabod en el poble? Per què creieu que tenen aquesta actitud?

6. Parlem del personatge de Katrina. Quins valors posseeix? Quina significació té que el seu cavall sigui blanc a diferència del cavall del *Cavaller sense cap*?
7. Què havien maquinat el magistrat, el doctor, el reverend i el notari?
8. En el tram final del film, el guió fa diversos girs que *enganyen* els espectadors. Per exemple, en un moment determinat tot sembla indicar que Katrina té un comportament condemnable, però llavors el guió torna a fer un gir... Què penseu que es volia aconseguir amb aquest recurs narratiu?
9. En què havia consistit la conspiració de la madrastra, Lady Van Tassel? De què es volia venjar? De què era culpable i què volia aconseguir?
10. En la darrera escena, veiem com Ichabod, Katrina i el jove Masbath s'instal·laran a Nova York. Per què no es queden a *Sleepy Hollow*? Quin significat té aquest fet?

Llenguatge i tècniques audiovisuals

(Veure <http://llenguatgecinematografic.wordpress.com/>)

1. Quan a les creacions cinematogràfiques apareix un pla de detall, observem en pantalla una part d'un objecte o una part del rostre humà. Respon a la idea d'accentuar al màxim les possibilitats expressives perquè redueix el camp de visió de la càmera i fixa imperativament l'atenció de l'espectador. En els primers moments de *Sleepy Hollow* es veuen diferents plans de detall. Localitzeu-los.
2. L'escena de la primera decapitació que observem, la de Van Garret, fou rodada càmera en mà. La imatge es mou i ens fa la impressió que a nosaltres els espectadors *també ens persegueixen*. Amb quina expressió anglesa es coneix habitualment aquest moviment de càmera en mà?
3. El paper del burgmestre de Nova York que envia Ichabod a *Sleepy Hollow* està interpretat per Christopher Lee. Es tracta d'un actor molt famós que va protagonitzar una sèrie de pel·lícules entorn d'un dels grans mites de la literatura i del cine de terror. Investigueu de quin mite es tracta.
4. Mentre en pantalla apareixen els títols de crèdit del començament del film, veiem diferents moments del viatge del detectiu a *Sleepy Hollow*. Cada imatge, cada enquadrament constitueix un *quadre* d'enorme bellesa. La càmera realitza *tràvelings* i s'aixeca sobre el carruatge. Com penseu que estan filmats aquests plans?
5. La història del *Genet sense cap* se'ns explica a través de les paraules de Baltus que ens rememora els esgarrifosos successos. També els somnis d'Ichabod ens transporten a la seva infantesa. Com es diu aquest recurs cinematogràfic tan utilitzat que ens desplaça cap al passat?
6. Tant al cinema com a la televisió es fa servir amb freqüència un recurs per a la descripció anomenat càmera subjectiva. Consisteix en mostrar alternativament la mirada del personatge, i els objectes o subjectes que mira. El públic entén que el que es veu en pantalla és el que veu el personatge. En el primer cadàver que Ichabod investiga observem

aquest recurs. Visioneu un altre cop aquestes imatges i localitzeu la càmera subjectiva.

7. El detectiu porta a sobre un taumàtrop. Es tracta d'un objecte que la seva mare li ensenyava per divertir-lo. Es tracta d'un anacronisme ja que mentre l'acció succeeix el 1799, el taumàtrop fue ideat el 1826 pel metge londinenc John Paris. És un objecte a mig camí entre un aparell d'òptica i una joguina. Es tracta de construir un disc de cartolina amb una imatge a cada cantó i un cordill als extrems. Quan el disc roda davant dels nostres ulls podem veure com els dos dibuixos es fonen en una sola imatge, gràcies a la persistència retiniana. Però, què és la persistència retiniana? Quina relació té amb el cinema? Si us animeu fabriqueu un taumàtrop. És molt senzill.
8. Analitzeu la música del film. Què us sembla? Creieu que és suficientment expressiva? Què aporta a la pel·lícula?

UN TRÀVELING PEL ROMANTICISME

El romanticisme és un moviment artístic i cultural que en els darrers anys del segle XVIII i durant la primera meitat del XIX es va estendre per Europa i Amèrica. Va sorgir arran de la crisi que afectà a Europa després de la Revolució Francesa, i va determinar una renovació profunda en la literatura, però també en tots els aspectes de la vida: política, costums, art, modes...

El romanticisme es defineix per la seva fe en la bondat natural de les persones i en l'exaltació de l'individualisme, el subjectivisme i en la potenciació dels sentiments nacionals. També per l'afirmació de les forces irracionals de la vida, per la poesia de la malenconia, del dolor i de la mort. Es busca un retorn a l'Edat Mitjana, però a la vegada es vol establir un retorn cap a la modernitat. Els creadors romàntics rebutgen els preceptes literaris clàssics, lluiten per la llibertat de creació i per la victòria de la fantasia i del sentiment sobre la raó.

Davant de l'harmonia de la naturalesa clàssica, sempre serena i equilibrada, al romanticisme li agraden els paratges agrestes i els ambients ruïnosa i nocturns. La dona, un altre gran *tema* de la literatura romàntica, és a vegades una criatura angelical i altres un ésser destructiu i malvat.

L'aspiració a uns ideals absoluts (felicitat, amor, justícia, pau...), poc concretables i inassequibles, provoca en l'home romàntic un xoc amb la prosaica realitat, que l'arrossega al desengany i a un desig de fugida. La vida es converteix en un problema insoluble, davant del qual només hi caben dues actituds: l'angoixa vital, que en ocasions condueix a l'abandonament o al suïcidi; i l'evasió a llocs i temps exòtics (Orient, Grècia, l'Edat Mitjana...) o imaginaris.

Els romàntics, a més, hereten les idees polítiques i socials dels enciclopedistes (els drets de l'individu i dels pobles, el benestar de la humanitat, el progrés, la pàtria...) que molts van defensar amb la seva actitud o amb la seva ploma.

Coneguem ara, en un accelerat *tràveling*, alguns autors significatius de la literatura romàntica. En primer lloc, ens aproparem a la figura de Victor Hugo, referent del romanticisme francès, per l'amplitud i diversitat de la seva producció, per la seva vida agitada pròpia d'un heroi romàntic, per la seva sensibilitat cap als humils que van fer d'ell l'*eco del seu segle*. El seu testament constitueix tot un reflex de la seva manera de viure i de pensar.

A continuació, tractarem de la literatura d'Espronceda, el més celebrat poeta espanyol de la primera meitat del segle XIX, a través del seu poema narratiu *El Estudiante de Salamanca*, obra que expressa de forma concloent els aspectes significatius del romanticisme espanyol.

Finalment, un fragment del relat *El Monte de las Ánimas* de Gustavo Adolfo Bécquer, ens informa de la labor creativa d'uns dels darrers romàntics que a través de les seves *Leyendas*, divuit contes publicats a la premsa entre 1858 i 1864, ens submergeix en el seu univers de temes i símbols romàntics, com l'amor impossible, la mort, allò sobrenatural, l'heroi rebel o la natura violenta.

Víctor Hugo: figura clau del romanticismo

Victor Hugo és la figura clau del romanticisme francès, tant per la seva vida com per la seva obra, en què es troben representats tots els gèneres literaris.

Com a poeta es caracteritza pel seu gran cromatisme, el seu to grandiloqüent, la seva imaginació i la varietat dels seus temes. Hugo és, a vegades, un poeta íntim, que canta l'amor, la mort i la natura; altres és un poeta social, que enalteix la pàtria i les lluites del poble, i arremet contra la ineptitud dels governants; altres un poeta visionari i metafísic, que dóna cabuda en els seus versos a preocupacions religioses i filosòfiques; o un poeta merament exòtic i decoratiu.

En teatre, Victor Hugo va obtenir grans èxits, tot i que avui les seves obres resulten massa artificioses i falses. L'estrena d'"Hernani" (ambientada a Espanya i plena de tòpics i inexactituds) va donar lloc a una autèntica batalla entre clàssics i romàntics, que es va resoldre a favor d'aquests darrers.

Les seves novel·les més famoses són "Nostra Senyora de París" i "Els miserables". A la primera, que pertany al gènere històric, ofereix, al costat d'una trama d'amor i intriga, un impressionant retaule del París del segle XV, en especial de les capes socials més deprimides. A la segona, una espècie de novel·la total on pretenia reflectir tota la seva època, Victor Hugo es va avançar a les preocupacions socials de la literatura contemporània.

Calero Heras, J. (1999) *Literatura Universal*. Barcelona: Octaedro. P. 150-151. Traducció de l'autor.

El testament de Victor Hugo

...Deixo 40.000 francs als pobres. Vull ser portat al cementeri en el carro fúnebre dels pobres... Deixo tots els meus manuscrits i tot el que es trobi escrit o dibuixat per mi, a la Biblioteca Nacional de París, que serà un dia Biblioteca dels Estats Units d'Europa. Deixo una filla malalta i dos néts; a tots els beneeixo...Anoto aquí, perquè sigui reservada, la renda anual i vitalícia que llego a l'animosa dona que, quan es va produir el cop d'estat, em va salvar la vida amb risc de la seva, i que després va salvar la caixa que contenia els meus manuscrits. Tancaré els ulls terrenals, però els ulls espirituals seguiran oberts més grans que mai. Rebutjo l'oració de totes les esglésies, demano una oració a totes les ànimes.

Citat a Calero Heras, J. (1999) *Literatura Universal*. Barcelona: Octaedro. P. 151. Traducció de l'autor.

El estudiante de Salamanca de José de Espronceda

Félix de Montemar

*Segundo don Juan Tenorio,
alma fiera e insolente,
irreligioso y valiente,
altanero y reñidor,
siempre el insulto en los ojos,
en los labios la ironía,
nada teme y todo fía
de su espada y su valor.
Corazón gastado, mofa
de la mujer que corteja,
y hoy despreciando deja
la que ayer se le rindió.
Ni el porvenir temió nunca,
ni recuerda en lo pasado
la mujer que ha abandonado
ni el dinero que perdió.*

Elvira, la mujer romántica

*¡Una mujer! ¿Es acaso
blanca silfa solitaria,
que entre el rayo de la luna
tal vez misteriosa vaga?
Blanco es su vestido, ondea
suelto el cabello a la espalda;
hoja tras hoja las flores
que lleva en su mano arranca...
Ora, vedla, mira el cielo,*

*ora suspira y se para,
una lágrima sus ojos
brotan acaso y abrasa
su mejilla; es una ola
del mar que en fiera borrasca
el viento de las pasiones
ha alborotado en su alma...
¡Ah!, llora, sí, ¡pobre Elvira!,
¡triste amante abandonada!*

Horror y venganza

*Y entonces la visión del blanco velo
al fiero Montemar tendió una mano,
y era su tacto de crispante hielo,
y resistirlo audaz intento en vano;*

*galvánica, cruel, nerviosa y fría,
histérica y horrible sensación,
¡toda la sangre coagulada envía
agolpada y helada al corazón!...*

*Y a su despecho y maldiciendo al cielo
de ella apartó su mano Montemar,
y temerario alzándola a su velo,
tirando de él la descubrió la faz.*

*¡Es su esposo!, los ecos retumbaron,
¡La esposa al fin que su consorte halló!
Los espectros con júbilo gritaron:
¡Es el esposo de su eterno amor!*

*Y ella entonces gritó: ¡Mi esposo! ¡Y era
- ¡desengaño fatal!, ¡triste verdad! –
una sórdida, horrible calavera,
la blanca dama del gallardo andar!...*

Espronceda, J. (1975) Antología Romántica. Barcelona: Ediciones Marte. P.57, 63 y 123-124

Una leyenda romántica: *El Monte de las Ánimas* de Gustavo Adolfo Bécquer.

- Atad los perros, haced la señal con la trompas para que se reúnan los cazadores y demos la vuelta a la ciudad. La noche se acerca, es día de Todos los Santos y estamos en el Monte de las ánimas.

- ¡Tan pronto!

- A ser otro día, no dejara yo de concluir con ese rebaño de lobos que las nieves del Moncayo han arrojado de sus madrigueras; pero hoy es imposible. Dentro de poco sonará la oración en los Templarios, y las ánimas de los difuntos comenzarán a tañer su campana en la capilla del monte.

- ¡En esa capilla ruinosa! ¡Bah! ¿Quieres asustarme?

- No hermosa prima. Tú ignoras cuanto sucede en este país porque aún no hace un año que has venido a él desde muy lejos. Refrena tu yegua, yo también pondré a la mía al paso, y mientras dure el camino te contaré esa historia.

Los pajes se reunieron en alegres y bulliciosos grupos. Los conde de Borges y de Alcuézar montaron en sus magníficos caballos, y todos juntos siguieron a sus hijos Beatriz y Alonso, que precedían la comitiva a bastante distancia.

Mientras duraba el camino, Alonso narró en estos términos la prometida historia:

- Ese monte que hoy llaman de las Ánimas pertenecía a los Templarios, cuyo convento ves allí, a la margen del río. Los templarios eran guerreros y religiosos a la vez. Conquistada Soria a los árabes, el rey los hizo venir de lejanas tierras para defender la ciudad por la parte del puente, haciendo en ello notable agravio a sus nobles de Castilla, que así hubieran solos sabido defenderla como solos la conquistaron. Entre los caballeros de la nueva y poderosa orden y los hidalgos de la ciudad fermentó por algunos años, y estalló al fin, un odio profundo. Los primeros tenían acotado ese monte, donde reservaban caza abundante para satisfacer sus necesidades y contribuir a sus placeres. Los segundos determinaron organizar una gran batida en el coto, a pesar de las severas prohibiciones de los "clérigos con espuelas", como llamaban a sus enemigos. Cundió la voz del reto, y nada fue parte a detener a los unos en su manía de cazar y a los otros en su empeño de estorbarlo. La proyectada expedición se llevó a cabo. No se acordaron de ella las fieras. Antes la tendrían presente tantas madres como arrastraron sendos lutos por sus hijos. Aquello no fue una cacería. Fue una batalla espantosa: el monte quedó sembrado de cadáveres. Los lobos, a quienes se quiso exterminar, tuvieron un sangriento festín. Por último, intervino la autoridad del rey; el monte, maldita ocasión de tantas desgracias, se declaró abandonado, y la capilla de los religiosos, situada en el mismo monte y en cuyo atrio se enterraron juntos amigos y enemigos, comenzó a arruinarse. Desde entonces dicen que cuando llega la noche de difuntos se oye doblar sola la campana de la capilla, y que las ánimas de los muertos envueltas en jirones de sus sudarios, corren como en una cacería fantástica por entre las breñas y los zarzales. Los ciervos braman espantados, los lobos aúllan, las culebras dan horrorosos silbidos, y al otro día se han visto impresas en la nieve las huellas de los descarnados pies de los esqueletos. Por eso en Soria lo llamamos el Monte de las Ánimas, y por eso he querido salir de él antes que cierre la noche.

La relación de Alonso concluyó justamente cuando los dos jóvenes llegaban al extremo del puente que da paso a la ciudad por aquel lado. Allí esperaron al resto de la comitiva, la cual, después de incorporársele los dos jinetes se perdió por entre las estrechas y oscuras calles de Soria.

Gustavo Adolfo Bécquer "El Monte de las Ánimas" (fragment) llegenda publicada per *El Contemporáneo*, Madrid, 7-11-1861. Edició *Rimas y leyendas* (1982) Madrid: Planeta Aula. Biblioteca del Estudiante.

Activitats

1. Quin aspecte, tema o detall de les lectures os recorda la pel·lícula *Sleepy Hollow*?
2. Llegint el seu testament, com definiríeu la personalitat de Victor Hugo? Què ens demostra el seu anhel dels *Estats Units d'Europa*?
3. *El estudiante de Salamanca* és un poema narratiu d'Espronceda on es recrea el mite de Don Juan a través de la història del llibertí don Félix de Montemar. Don Félix sedueix i enganya Elvira, que embogeix i mor d'amor. En el tercer fragment (*Horror y venganza*) Montemar es troba amb una enigmàtica dama de blanc a qui decideix seguir per descobrir la seva identitat sense saber que es tracta de l'ànima en pena de la desgraciada dama.
 - a) Qui és Don Juan Tenorio? Per què Espronceda anomena a Don Félix *segundo don Juan Tenorio*?
 - b) Com es descriu doña Elvira? Creieu que és el prototip de la dona romàntica? Per què?
 - c) Què succeeix al text *Horror y venganza*?
4. En quina època històrica se situa la llegenda de *El Monte de las Ánimas*? Què ens permet deduir-ho? Quins trets propis de les llegendes apareixen al relat? Quins aspectes propis del romanticisme apareixen al fragment d'aquesta llegenda de Bécquer?